

סיכום ישיבת ועדת מזומן מיום 1 ביולי 2014

שימוע לציבור

נוכחים: הראל לוקר, עירית מנדלסון, משה אשר, אמיר ברקן, רונית צטיאט, דורון גולדשטיין, ערן יעקב, איילת מינסטר, בת חן רוסנברג, גיא גולדמן, תמר ולדמן, עמית מררי, נדים עבוד, ספי זינגר, רני נויבר, לירון מאוטנר, אליק מושקוביץ, רפ"ק איתי קזאז, הדס שוגרמן, בתיה הררי

רו"ח דודי גולדברג - נשיא לשכת רואי החשבון

הלשכה תומכת במאבק בהון השחור

מברך על דברי המשנה ליועמ"ש בטיוטת הדו"ח

הועדה מטילה את אכיפת ההמלצות על רשות המסים. יש להגדיל את משאבי רשות המסים. כבר כיום המצב שם בעייתי. ליישום המודל יהיה מחיר אלטרנטיבי, ללא ספק.

הרחבת בסיס המס הינו אינטרס של כולם משום שהגענו לשיעורי מס גבוהים מידי. אך המודל המוצע לא יאפשר זאת.

כרטיס אשראי משולב יבלבל את הצרכנים

יש לפטור את הממשלה מהמגבלה

עופר מינרב – יו"ר ועדת המסים של לשכת רואי החשבון

יישום ההמלצות, לא יצמצם ואף יגדיל את ההון השחור, משום שיתמרץ אנשים לרמות

הפתרון לבעלי חשבונות מוגבלים (הצורך להזדהות כבעל חשבון מוגבל) פוגע בכבוד האדם וחירותו

ההמלצות הולכות רחוק יותר ממה שקיים בעולם.

יגרום לכך שעסקים לא יעמדו בהתחייבויות שלהם.

גם אם המטרה נכונה הדרך המוצעת לא תשיג אותה.

כל העסקאות שמעל 5,000 ש"ח כבר ממילא מדווחות למערכת. שת"פ עם המהלך המכוון יאפשר קבלת מידע על 98% מהעסקאות המתבצעות.

יש להחמיר את הענישה ולהוסיף יש להוסיף 3000 תקנים לרשות המסים, יגדיל הרתעה ואנשים ידווחו יותר.

יש להחיל חובת דיווח כללית, לא על כלל האוכלוסייה, אלא על מי שצריך. ההמלצות בנושא המזומן צריכות להיות חלק ממכלול שלם של צעדים – בפני עצמו מדובר ב"מאבקון" קטן.

עו"ד אלדד מן – יועמ"ש של עמותת הצלחה לקידום חברה צרכנית הוגנת

המלצות הוועדה הן בכיוון הנכון, מבקשים להדגיש כמה נקודות שיאפשרו לקדם את השיגי הוועדה: השימוש בכרטיס אשראי פוגע היום פעמיים באוכלוסיות חלשות:

1. הן לא נהנות מהאשראי כמו האוכלוסיות החזקות
2. עלות האשראי מגולגלת עליהם דרך העוסק ודרך הסבסוד הצולב.

ככל שנצמצם שימוש באשראי ונעבור לפרי-פייד ודביט ניטיב עם האוכלוסיות החלשות בהיבטים אלה. איחוד כרטיסים – יש להתקדם למצב בו כל כרטיס אשראי יהיה גם כרטיס דביט – משולב בחובה. אחד מהיתרונות של מצב זה שהוא כופה על המערכת לאפשר חיוב בכרטיס חיוב נטען ובדביט באמצעי החיוב הקיימים.

על המדינה להיכנס גם כשחקן פעיל במערכת הזו בשל התמריצים השליליים הקיימים בה – דרך עידוד גוף פרטי שיציע אלטרנטיבת דביט משמעותית. התערבות אקטיבית משדרת לעוסקים הגדולים מהם הכיוונים הרצויים.

מהלך משלים נוסף – ביטול העמלה הצולבת בכספומטים, כדי לשקף לציבור את העלות האמתית של השימוש במזומן.

כאמור, ההמלצות בכיוון הנכון אך ידרשו משאבים - יש לתגבר את רשות המסים.

יש להתאים ציפיות למה שקורה בפועל ולהתחיל להטמיע מה שלא כרוך בחקיקה.

הדילמה בין הזכות לפרטיות לחובת דיווח /מעקב – יש לחתור למצב שמזומן נעלם בשלב כלשהו מהמערכת, אך עד אז לאפשר דיווח כללי על מהות העסקה – ללא דרישה לפרוט יתר, כדי להוריד התנגדות למהלך.

חשבונות מוגבלים וגישת הציבור המוחלש – יש לחתור להוראה משלימה המאפשרת ניהול חשבון בנק ללא אשראי במערכת הבנקאית, בתנאים שלא יהוו סיכון ל מערכת.

ישראלה מני – אגוד לשכות המסחר

נושא ההון השחור מטריד גם את העסקים משום שהוא משית עלויות יתר על עסקים שומרי חוק.

סבורים שרף המגבלה צריך לעמוד על 10,000 ושהירידה בתוך שנה ל-5,000 היא מהירה מדי. צריך לראות קודם כיצד משפיע ולאן השוק מתנהל.

הגבלת שיקים סחירים - טוב לעסקים שיהיו פחות שיקים סחירים במערכת, מייצר סוג של לחץ מצד הלקוחות.

הגבלת השימוש בשיק לא סחיר עד מיליון ₪ – מדובר במגבלה נמוכה מידי. יש הרבה חברות לגביהן במהלך העסקים הרגיל מדובר במגבלה אפקטיבית. המגבלה תקשה מאוד על התנהלותם.

חיוב החלפת ה-POS ים. – כרוך בעלויות לבתי העסק. יש לבחון את העלויות ולהחיל את החובה בהתאם, ע"פ גודל בית העסק או כל פרמטר שיתחשב ביכולת בית העסק לעמוד בעלויות הנגזרות.

חברות האשראי - עסקים רבים אינם מכבדים כרטיסי חיוב בשל עלותם הגבוהה. יש לפעול להוזלת עלותם לבתי העסק. קיים פער עצום בעלויות בין עסק קטן לעומת עסק בינוני/גדול. חברות האשראי יושבות על כל הנתונים העסקיים וגובות מחירים גבוהים מעסקים שיכולת המיקוח שלהם נמוכה. אין בהמלצות מספיק אלמנטים שיגבירו את התחרות בשוק האשראי. לא נראה שיש סיכוי לסולק נוסף. יש שתי קבוצות גדולות שמרכזות היום את עיקר הפעילות בתחום. מאוד מודאגים מהכוח העצום של חברות האשראי, שיתחזקו כתוצאה מהמהלך הזה.

לסיכום:

1. שוק כרטיסי האשראי – יש לפתוח לתחרות.
2. הגבלת שיקים מעל מיליון שח – מהלך בעייתי מאוד
3. השינויים הטכנולוגיים שמבקשים להשית כרוכים בעלויות מבחינת העסקים. מבקשים שהעסקים לא יידרשו להיערך ללא תמיכה, ידע ויכולת להכיל את השינוי.

עמי אלפן ודר' זאב רותם - ישראלכרט

רואים בחיוב הנגשת אמצעי חיוב אלקטרוניים.

בשונה ממדינות אחרות, בישראל הכרטיס העיקרי שבשימוש הוא כרטיס החיוב הנדחה. לצדו יש כרטיס קרדיט וכרטיס חיוב מהיר (יש כיום כ-500 אלף מחזיקים). נוצר כאן שיווי משקל שאינו קיים במקומות אחרים, הכולל יתרונות ללקוח, למשל:

1. יש 4 מועדי חיוב אפשריים
2. עסקאות בתשלומים
3. הנגשה רחבה מאוד לאוכלוסיות פריפריאליות, שבמקומות אחרים לא עומדות בקריטריונים.

השוק עובר הסדרה מאסיבית בשנים האחרונות, היו 3 דוחות שונים של רגולטורים שעסקו בכך. יש תהליך של הפחתת מחירים הן ללקוחות והן לבתי העסק.

המעבר לדביט יביא להפחתת העלויות לבתי העסק ב-600 מלש"ח. הפחתה זו תבוא על חשבון הצרכן (400 מלש"ח) ועל חשבון חברות האשראי (200 מלש"ח). לעסקים הגדולים החיסכון יהיה הגדול ביותר. עמלה דיפרנציאלית תיתן מענה שכתוצאה ממנו בעלי העסקים הגדולים יתחזקו על חשבון הקטנים. כתוצאה מהדיפרנציאליות לעסקים גדולים יהיה תמריץ נמוך יותר להעביר צרכנים מקרדיט לדביט.

הערה נוספת ללו"ז - התהליכים צריכים להיות איטיים, ולקחת כמה שנים.

המגבלה המרבית לעסקאות במזומן שנקבעה נמוכה מידי. לא סבירה.

כמה סיכונים מהותיים:

1. יציאה מהירה מידי משווי המשקל הקיים.
2. אין ערבות שהתועלות מהמהלך יגולגלו לצרכנים.

יש לתת 3-5 שנים לתהליך:

- יש להיערך תפעולית, הצרכנים צריכים אוריינות.
 - קביעת העמלה הצולבת – הממונה צריך להיערך.
3. כל מהלך צריך להיות מדורג עם נקודות בקרה במהלכו.

נתנאל היימן - התאחדות התעשיינים

אין הרבה הערות לדו"ח, למעט:

1. שיקים לביטחון – יש לשמור שהמענה שניתן לא יתפוגג.
2. שיקים לביטחון בין עוסקים – יש להרחיב את הפתרון /ניתן לשיקים לביטחון גם לעוסקים, לשיקים דחויים שמשמשים לביטחון אצל מפיצים – סחור אחד מספיק.
3. בטווח הארוך – ביטול סחור לחלוטין יהיה בעייתי מבחינת התעשייה.
4. גובה המגבלה ההתחלתית על עסקאות במזומן - של 7,500 - נמוך מידי – יהווה בעיה למגזר הערבי, לחרדים ולכל המגזרים שרגילים לעבוד במזומן.
5. גובה המגבלה המרבית על שיק לא סחיר – עד 1 מלש"ח – נמוך מידי. יש להעלותו ל-10 מלש"ח.